Prorok

Materiały edukacyjne do filmu Prorok

Reż. Michał Kondrat

O filmie

Dramat historyczny Michała Kondrata przybliża widzom relacje Kościół - władze Polski okresu gdy pierwszym sekretarzem Komitetu Centralnego Rolskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej był Władysław Gomułka. Jako widzowie jesteśmy świadkami niezwykłej drogi prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego przyjmującego rolę duchowego przewodnika ale i męża stanu broniącego Kościół przed marginalizacją społeczną zaplanowaną przez komunistycznych dygnitarzy. Akcja filmu rozpoczyna się po aresztowaniach polskich duchownych w roku 1953 a kończy strajkami grudniowymi w roku 1970.

Tło historyczne

■ W filmie Michała Kondrata znajdziemy obraz trzech dekad relacji państwo – Kościół. Ich dramatyczny przebieg jest wynikiem konfliktu ideologii komunistycznej, w tym materializmu i wartości wyznawanych przez wspólnotę Kościoła katolickiego.

Mając na uwadze dobre rozumienie filmu przez uczniów szkoły ponadpodstawowej warto ułożyć wydarzenia historyczne w ciąg przyczynowo skutkowy i odpowiedzieć na pytanie dlaczego władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich mogły narzucać Polakom nowy, komunistyczny porządek społeczny.

Jako pierwsze można wymienić pakt Ribbentrop-Mołotow z 23 sierpnia 1939, umowę międzynarodowa między ZSRR a III Rzeszą o nieagresji. W jej tajnym protokole strony ustalały granice rozbioru terytoriów Polski, państw bałtyckich, Finlandii i Rumunii.

■ Po wojnie obronnej w 1939 Rząd RP działa na uchodźctwie. Jego działalność jest honorowana przez aliantów. Mimo to Polska wpada w orbitę wpływów ZSRR po konferencji w Teheranie (28 listopada 1942 – 1 grudnia 1943 roku) gdy dyktator Józef Stalin zażądał wydzielenia sowieckiej strefy wpływów w Europie Wschodniej. Prezydent USA Franklin Delano Roosevelt, premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill wydali na to zgodę chcąc realizować cele własnej polityki zagranicznej. Na konferencji zadecydowano o podziale krajów Europy na aliancką i sowiecka strefę operacyjną ale i ustalono przesunięcie wschodniej granicy Polski. Miała ona biec zgodnie z linią Curzona. Polska straciła większość ziem zagarniętych przez Armię Czerwoną we wrześniu 1939 r. Odebranie terytorium państwu polskiemu było sprzeczne z polską racja stanu. Miliony Polaków miały znaleźć się w granicach ZSRR.

■ Podział wpływów obejmował też obszar Rzeszy Niemieckiej, radziecka strefa okupacyjna Niemiec miała graniczyć z terytorium Polski. Powyższe ustalenia przesądzały o dalszych losach naszego kraju. Na prośbę prezydenta Roosevelta liczącego na głosy Polonii amerykańskiej w zbliżających się wyborach (3 miliony 300 tyś wyborców) utajniono przed Rządem Rzeczpospolitej Polskiej na uchodźctwie postanowienia wielkiej trójki. Kolejnym wydarzeniem mającym wpływ na utworzenie władz prosowieckich w Polsce była konferencja w Jałcie (4 – 11 lutego 1945). Ustalono na niej zasady powołania nowego polskiego rządu.

■ W jego skład mieli wejść polscy politycy z kraju i z zagranicy (Rząd RP na emigracji). Zdecydowano o powołaniu międzynarodowej komisji – jej celem było zreorganizowanie już działającego Rządu Tymczasowego Rzeczpospolitej Polskiej czyli rządu utworzonego (31 grudnia 1944) zgodnie z poleceniami płynącymi z Moskwy. Nowy Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej miał przeprowadzić powszechne tajne głosowanie – wybory a kandydaci reprezentować wszystkie partie polityczne - i te proradzieckie z kraju i te, reprezentujące przedwojenne ugrupowania polityczne.[1]

[1] Adrian Konopka, Hanna Konopka, Leksykon historii Polski po II wojnie światowej 1944-1997, s.33.

■ Ustalenia poczynione na Konferencji w Jałcie zostały skomentowane w oficjalnym oświadczeniu przez Rząd Polski i prezydenta Władysława Raczkiewicza. „Rząd Polski oświadcza, że decyzje Konferencji Trzech dotyczące Polski nie mogą być uznane przez Rząd Polski i nie mogą obowiązywać Narodu Polskiego. Oderwanie od Polski wschodniej połowy jej terytorium przez narzucenie tzw. linii Curzona jako granicy polsko-sowieckiej, Naród Polski przyjmie jako nowy rozbiór Polski, tym razem dokonany przez sojuszników Polski”.[2]

■ 19 stycznia 1947 zgodnie z ustaleniami z Jałty przeprowadzono wybory parlamentarne. Politycy komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej wiedzieli, że nie cieszą się poparciem społecznym i nie zdołają w legalny sposób wygrać. Dlatego podjęli plan polegający na „odtworzeniu” przedwojennych stronnictw politycznych i dokonali zawłaszczenia nazw niekomunistycznych partii politycznych obsadzając w nich swoich działaczy zanim przedwojenni ich członkowie wrócili z emigracji bądź ujawnili się z konspiracji. W ten sposób powstały Polska Partia Socjalistyczna, Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Demokratyczne. Wraz z Polską Partią Robotniczą organizacje wystawiły wspólną listę wyborczą do Sejmu Ustawodawczego. W wyborach wzięły udział jeszcze dwie organizacje Stronnictwo Pracy i Polskie Stronnictwo Ludowe „Nowe Wyzwolenie”. Obydwie kontrolowane przez działaczy sprzyjających PPR. Jedyną partią stojącą w opozycji do PPR było Polskie Stronnictwo Ludowe.

■ 4 grudnia 1946 - przed wyborami działacz komunistyczny i członek komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej - Bolesław Bierut poprosił o pomoc funkcjonariuszy Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego ZSRR w fałszowaniu pisanej dokumentacji wyborczej[3]. Milicja Obywatelska, Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej, Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Ludowe Wojsko Polskie zostały zaangażowane przez Państwową Komisję Bezpieczeństwa do aresztowań 50-60 tysięcy działaczy PSL-u i skrytobójczych mordów. W ramach represji rozwiązano organizacje powiatowe Polskiego Stronnictwa Ludowego. Celem było zablokowanie wystawienia kandydatów tej partii w wyborach. Podsumowując, wybory roku 1947 zostały sfałszowane. Przeprowadzenie ustalonych na konferencji w Jałcie demokratycznych wyborów w Polsce zakończyło się fałszerstwem wyborczym i przejęciem władzy przez komunistów. Żaden z aliantów nie chciał kontrolować procesu demokratycznego w Polsce – nasz kraj został oddany przez aliantów we władanie Moskwy za cenę dobrych relacji politycznych z Kremlem. Stała się tak mimo, że 45 procent brytyjskich doniesień wywiadowczych okresu II wojny światowej pochodziło z polskich źródeł, z czego 85 procent określono jako „wysokiej lub bardzo wysokiej jakości”[4]. Polski wkład w zwycięstwo nad faszyzmem został zmarnowany.

[2] Natalia Pochroń, Konferencja jałtańska fundament ideologiczny żelaznej kurtyny. Publikacja histmag.org, dostęp, 15.11.2022.
[3] Łukasz Ścisłowicz, Zdławić opozycję. System partyjny w Polsce 1945-1947. Publikacja histmag.org, dostęp 15.11.2022.
[4] Za Wikipedią: „Times”: polski wkład w zwycięstwo w II wojnie światowej jest „haniebnie pomniejszany”. Onet.pl, dostęp 2011-10-30.

Postacie historyczne

Prymas Polski Stefan Wyszyński

Święcenia kapłańskie przyjął 3 sierpnia 1924 roku. W czasie wojny w czasie powstania warszawskiego był kapelanem Armii Krajowej w stopniu porucznika. W 1946 został biskupem diecezjalnym diecezji lubelskiej dwa lata później otrzymuje święcenia od papież Piusa XII i staje się prymasem Polski. Prymas Wyszyński był inicjatorem porozumienia z władzami komunistycznymi. 14 kwietnia 1950 w wyniku prac tzw. Komisji Mieszanej doszło do podpisania porozumienia między Episkopatem i władzami PRL. Tym samym Prymas Wyszyński stał się pierwszym w historii Kościoła katolickiego hierarchą, który zdecydował się na sformalizowanie współpracy z państwem rządzonym przez komunistów. Kościół otrzymał gwarancję nauczania religii w szkołach, ciągłości działania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Umowa regulowała również zasady funkcjonowania Kościoła w Polsce. Porozumienie było tym istotniejsze, że Rząd Polski nie liczył się z zapisami Konstytucji, zerwał konkordat (12.09.1945), nie uznawał Kodeksu Prawa Kanonicznego. W zaistniałej sytuacji przedstawiciele Kościoła mieli nadzieję, że porozumienie z komunistami może powstrzymać dalsze represje. Kościołowi zależało na minimalnej swobodzie pracy duszpasterskiej, władzom PRL na poparciu Kościoła dla zachodzących w Polsce przemian. Okoliczności jego zawarcia mogą sugerować, że Episkopat znajdował się w sytuacji przymusowej, natomiast władze zawarły je tylko z przyczyn taktycznych.

Biskup Zygmunt Choromański

sekretarz Konferencji Episkopatu Polski w latach 1946 – 1968, odpowiadał za kontakty z rządem PRL, od 1949 członek Komisji Mieszanej przedstawicieli Rządu i Episkopatu. Inicjator porozumienia Państwo – Kościół (14 kwietnia 1950)

Biskup Antoni Baraniak

sekretarz prymasa Polski Stefana Wyszyńskiego. W nocy z 25 na 26 września 1953 został aresztowany razem z prymasem osadzony w areszcie i poddawany brutalnemu śledztwu. Torturowany, przetrzymywany bez ubrania w nieogrzewanej celi. Komunistyczne służby chciały wymusić fałszywe zeznania, które byłyby podstawą do wytoczenia kardynałowi Wyszyńskiego, procesu o zdradę państwa i działalność kontrrewolucyjną. Za niezłomną postawę i działalność na rzecz Ojczyzny odznaczony Orderem Orła Białego.

Karol Wojtyła

święcenia kapłańskie przyjmuje w 1946, w okresie prezentowanym w „Proroku" pełni funkcje wykładowcy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w seminariach duchownych. Specjalizuje się w teologii moralnej i etyce małżeńskiej. W 1958 zostaje konsekrowany na biskupa pomocniczego Krakowa, w 1967 zostaje kardynałem. W filmie „Prorok" widzimy go jako księdza zaangażowanego w działalność duszpasterską wśród młodych dorosłych.

Papież Paweł VI Giovanni Battista Montini, w 1923 przez pół roku pełnił przez funkcję

nuncjatury apostolskiej w Polsce, po konklawe w 1963 deklarował chęć odwiedzenia Polski w ramach obchodów milenijnych 1000-lecia Chrztu Polski w 1966 r. władze komunistyczne uniemożliwiły mu przyjazd. Warto pamiętać, że papież Paweł VI podniósł Karola Wojtyłę do godności arcybiskupiej w 1963 i a w 1967 mianował kardynałem[5].

[5] Rudolf Fischer-Wollpert, Leksykon papieży. Kraków 1996, wydawnictwo ZNAK, , s. 176-178.

Władysław Gomułka

był polskim politykiem komunistycznym, w okresie historycznym przedstawionym w „Proroku" pełniącym funkcje I sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, posła na sejm III, IV i V kadencji.

Polscy działacze partyjni mieli różne zdanie na temat uległości wobec Stalina, co wpływało na różne rozumienie relacji z Kościołem katolickim. Gomułka krytykował praktykę radzieckich organów bezpieczeństwa a współpracę z Kościołem traktował jako element politycznej rozgrywki. „Na terenie Polski organa sowieckie nie mogą robić rewizji ani aresztować. (...) trzeba zażądać zaprzestania tego i wypuszczenia ludzi. Nie mogą ludzie ginąć po prostu. To jest nasza suwerenność"[6]. Jednocześnie w roku 1946 zaplanował, wraz z Bolesławem Bierutem i doradcą sowieckim techniczne szczegóły fałszowania wyników wyborów planowanych na rok 1947. Spośród pierwszych sekretarzy Komitetu Centralnego PZPR Gomółka wyróżniał się (w różnych okresach w różnym stopniu) oporem wobec działań ZSRR zmierzających do narzucenia radzieckich wzorców organizacji państwa i gospodarki.

Był zwolennikiem „polskiej drogi do socjalizmu" i to przekonanie jest ważne w optyce rozumienia filmu „Prorok". W pozostałych państwach komunistycznych ingerencja ZSRR w politykę wewnętrzną wyrażała się w narzucaniu laicyzacji społeczeństwa i marginalizacji duchowieństwa. W Albanii, ChRL, Korei Północnej, Mongolii i Kubie władze wprowadziły ateizm państwowy. Na Węgrzech zostały rozwiązane stowarzyszenia katolickie i zakony, księży zamykano w więzieniach, wykonywano wyroki śmierci, Ateizm był rozumiany jako część ideologii materialistycznej.

Pod koniec lat 40. Gomułka jako sekretarz generalny PPR głosił poglądy, że partia sprawująca władzę powinna mieć realne poparcie społeczne i bronić niepodległości państwowej. Głoszenie de facto niezależności od ZSRR doprowadziły do usunięcia Gomułki ze stanowiska sekretarza generalnego i funkcję tę powierzono podporządkowanego Stalinowi Bolesławowi Bierutowi. Trzy lata później Gomółka zostaje aresztowany i przetrzymywany w więzieniu specjalnym Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Otrzymuje zarzuty szpiegostwa i zdrady. Finalnie zostaje zwolniony w grudniu 1954 roku, oczyszczony z zarzutów i przyjęty do PZPR. 21 października 1956 Gomułka został wybrany na I sekretarza PZPR, pełniąc tę funkcje zdawał sobie sprawę, że idee komunizmu nie mają w Polsce poparcia społecznego, które legitymizowało by władzę głoszącą te idee. Stąd w działaniach wizerunkowych starał się pokazywać partie jako organizację o charakterze lewicowo-narodowym. Na początku lat 60. W polityce Moskwy względem państw bloku wschodniego nie było akceptacji dla działalności Kościoła katolickiego, istnienia prywatnej własności rolnej (czyli prywatnego rolnictwa) oraz liberalizmu w sprawach kultury.

Józef Cyrankiewicz

działacz socjalistyczny i komunistyczny, pięciokrotny premier Polski w latach 1947-1952, 1954-1970.

[6] Mirosław Szumiło, Roman Zambrowski 1909–1977. Warszawa: IPN, 2014, s. 247.

Polska powojenna - relacje PRL - Kościół katolicki

■ Pierwsze prześladowania księży polskich przez władze PRL miały miejsce w roku 1948, podjęto działania odizolowania polskiego Kościoła od Watykanu, skłócenia środowiska kleru. Kardynał Stefan Wyszyński publicznie komentował te działania. W roku 1953 zostaje on zamknięty w areszcie domowym –. Prócz kardynała do aresztu trafia 11 innych biskupów, władze dokonują konfiskaty majątku kościelnego, władze PRL szukały sposobów, by dyskredytować Kościół i księży. Film „Prorok" rozpoczyna się od scen tortur biskupa Baraniaka w roku 1953, funkcjonariusze służb bezpieczeństwa chcieli wymóc zeznania kompromitujące kardynała Wyszyńskiego. Kolejne sceny ukazują kardynała w trakcie negocjacji związanych z jego zwolnieniem z internowania w październiku roku 1956.

■ Jedną z pierwszych decyzji duchownego – wpływających na relacje z władzami PRL było ogłoszenie 10-letniej nowenny przypominającej o chrześcijańskich źródłach polskiej państwowości. Uroczystości religijne stały się wyrazem oporu społecznego wobec naruszeń swobód osobistych – wolności słowa i wyznania. Władze PRL wiedzą, że nie mają społecznego mandatu do prawowania władzy dlatego prowadzą cyniczną grę, w której pozorują zmianę polityki wobec Kościoła w zamian za publiczne zachęcanie do głosowania.

■ W 1957 roku kardynał Wyszyński publicznie apeluje o wzięcie udziału w wyborach. Mimo to w ciągu najbliższych lat nie dochodzi no normalizacji stosunków. Lata 60. przynoszą ograniczenie Polakom możliwości uczestnictwa w świętach religijnych. Zawieszono dni wolne od pracy przypadające w święta Trzech Króli i Matki Boskiej Zielnej, zabroniono nauki religii w budynkach szkół. Rok później władze w terenie zabraniały przeprowadzania procesji Bożego Ciała.

■ Kościół katolicki był postrzegany przez władze PRL jako organizacja konkurencyjna w przygotowaniu uroczystości 1000-lecia chrztu Polski, właśnie dlatego odmówiono papieżowi Pawłowi VI wjazdu do kraju. 3 maja 1966, na Jasnej Górze, w apogeum obchodów milenijnych, kilkaset tysięcy wiernych patrzyło na przygotowany na trybunie papieski tron. Niespełnione oczekiwania wizyty Ojca Świętego symbolizowały portret papieża i wiązanka róż złożona na tronie. Tę scenę znajdziemy w filmie „Prorok".

■ Elementem przygotowań do obchodów była pielgrzymka kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej po kraju. Pomysł wybudził entuzjazm wiernych i był niewygodny politycznie dla władz, które przygotowywały własne obchody. Doszło do ingerencja w życie religijne i „aresztowania" obrazu. To jednak nie zatrzymało procesji, na której niesiono pustą ramę – symbol prześladowań Kościoła. Aresztowanie obrazu przyniosło pielgrzymce rozgłos i nadało jej charakter polityczny.

■ Brak komentarzy Kościoła względem kryzysu społeczno-politycznego roku 1968 wpłynął na poglądy Gomułki. Zaczął on postrzegać Kościół jako podmiot stabilizujący sytuacje społeczno-polityczną, partia z mniejsza energia zwalczała kościół w relacjach zaczął dominować pragmatyzm.

Scenariusz lekcji

Czas: dwie jednostki lekcyjne – oglądanie filmu „Prorok”, dwie jednostki lekcyjne – realizacja scenariusza zajęć.

Cele lekcji – uczeń

- zna historię Polski lat 50. i 60. ze szczególnym rozumieniem biografii prymasa Stefana Wyszyńskiego
- rozpoznaje: prymasa Stefana Wyszyńskiego, papieża Pawła VI, komunistycznych polityków PRL – pierwszego sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Władysława Gomułkę, premiera Józefa Cyrankiewicza, członka KCPZPR, generała Wojciecha Jaruzelskiego oraz polityków zagranicznych decydujących o losach Polski – dyktatora ZSRR Józefa Stalina, prezydenta USA Franklina Delano Roosevelta, premiera Wielkiej Brytanii Winstona Churchilla.

Metody pracy

Wykład

- Samodzielne wyszukiwanie i ocena jakości źródeł wiedzy w Internecie
- Praca z infografikami - analiza
- Praca z osia czasu
- Praca z fragmentami wywiadu radiowego i homilii

Materiały źródłowe i środki dydaktyczne

Infografiki z wizerunkami postaci historycznych– załączniki od nr 1 do 9
Załączniki z grafiką oś czasu
Załącznik z fragmentem wywiadu Ryszarda Jaźwińskiego i homilii
Załącznik z fragmentem dialogu z filmu „Prorok”
Film „Prorok” w reż. Michała Kondrata

1. **Nauczyciel** prowadząc mini wykład, z wykorzystaniem infografik (załączniki od nr 1 do 9) i artykułu „Tło historyczne” przypomina wydarzenia będące przyczyną przejęcia władzy przez polityków komunistycznych w Polsce (15 minut). Nauczyciel zwraca uwagę na zmieniający się charakter relacji państwo-kościół.
2. **W drugiej części uczniowie** dokonują rekapitulacji pierwotnej. Prowadzący prosi, by uczniowie dobrali się w pary, rozdaje im wydruki infografik (załączniki od nr 1 do nr 9). Uczniowie wykonują ćwiczenie z osią czasu, posiłkując się informacjami w wykładu wprowadzającego oraz z infografik. Nauczyciel sprawdza poprawność wykonania zadań (15 minut).
3. **Nauczyciel** rozdaje załącznik 12 z dialogiem z filmu. Uczniowie, mając w pamięci film „Prorok” odpowiadają na pytanie: Jak relacje z Kościołem wyobrażali przedstawiciele władz PRL?
4. **Nauczyciel** rozdaje uczniom załącznik numer 4 z fragmentem wywiadu radiowego z reżyserem Michałem Kondratem i fragmentem homilii arcybiskupa Wacława Depo. Na podstawie treści załącznika i w oparciu o samodzielne wyszukiwanie recenzji filmu ”Prorok” uczniowie odpowiadają na pytanie: Jaką wartość dla tożsamości kulturowej Polaków mają filmy historyczne?

Opracował dr Marcin Skorek

Prorok

Scenariusz lekcji do filmu „Prorok” w reż. Michała Kondrata

Załącznik numer 1

Papież Paweł VI.
Autor: nieznany.
Źródło: thedialog.org.
Obraz w domenie publicznej.

Prymas Polski Kardynał Stefan Wyszyński
Autor: Janusz Trocha.
Źródło: Wikipedia.
Obraz w domenie publicznej.

Komunistyczny polityk PRL,
pierwszy sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej
Włdysław Gomułka.
Autor: nieznany.
Źródło: Archiwum Akt Nowych

Komunistyczny polityk PRL, członek Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej generał Wojska Polskiego
Wojciech Jaruzelski.
Autor: nieznany. Źródło: Wikipedia.
Obraz w domenie publicznej.

Komunistyczny polityk PRL,
premier Polski
Józef Cyrankiewicz
Autor: nieznany.
Źródło: Encyklopedia PWN 1964.
Obraz w domenie publicznej.

Prezydent Stanów Zjednoczonych
Franklin Delano Roosevelt
Autor: Leon A. Perskie. Źródło: FDR Presidential Library & Museum - CT 09-109(1), CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=71911951

Premier Wielkiej Brytanii
Winston Churchill
Autor: Yousouf Karh.
Źródło: BiblioArchives / LibraryArchives.
Obraz w domenie publicznej

Dyktator Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich
Józef Satlin
Źródło: Biblioteka Kongresu Stanów Zjednoczonych pod numerem cph.3a14367/ Wikipedia

Karol Wojtyła w czasie spływu kajakowego
Autor: nieznany. Źródło: Wikipedia / Skan z publikacji *Najchętniej grał na bramce* autorstwa Mieczysława malińskiego. Wydawnictwo Sióstr Loteranek, Warszawa 1985

Prorok

Scenariusz lekcji do filmu „Prorok” w reż. Michała Kondrata

Załącznik numer 2

Dialog z filmu „Prorok”.

Czas: dwie jednostki lekcyjne – oglądanie filmu „Prorok”, dwie jednostki lekcyjne – realizacja scenariusza zajęć.

Gomułka: *izolacja kierownika kościoła katolickiego nie spodobała się widać narodowi, dlatego zadecydowałem o sprowadzeniu go tutaj i zamierzam przekonać do współpracy z władza ludową.*

Cyrankiewicz: *prymas*

Gomułka przerywając Cyrankiewiczowi: *kierownik kościoła*

Cyrankiewicz kontynuując: *ma opinie człowieka ślepo zapatrzonego w swoje ideały. Przenieśliśmy go do Komańczy ponieważ ekstremalne warunki w poprzednich więzieniach nie złamały go. Wtedy omal nie przypłacił tego życiem więc dlatego teraz miałby zmienić zdanie?*

Gomułka: *pan premier go przekona.*

Cyrankiewicz: *ja?*

Gomułka: *zgodzi się pan na pewne ustępstwa, żeby myślał, że przestaliśmy wywierać nacisk na kościół ale to będzie w zamian za zachęcenie obywateli do wzięcia udziału w wyborach. Ktoś musi złożyć mu tę ofertę. Mnie nie wypada.*

Prorok

Scenariusz lekcji do filmu „Prorok” w reż. Michała Kondrata

Załącznik numer 3

Oś czasu

Uporządkuj wydarzenia historyczne. Wpisz nad osią czasu cyfry odpowiadające okresom w historii Polski. Pod osią wpisz litery odpowiadające datom wydarzeń.

1. II woja światowa
2. Dwudziestolecie międzywojenne. II Rzeczpospolita
3. Okres III Rzeczpospolitej
5. Okres PRL-u

A. Apogeum religijnych obchodów 1000-lecia chrztu Polski
B. Zakończenie II wojny światowej
C. Agresja ZSRR na Polskę
D. Zakończenie I wojny światowej
E. Uchwalenie konstytucji Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej
F. Internowanie kardynała Stefana Wyszyńskiego
G. Agresja Rzeszy Niemieckiej na Polskę
H. Przywrócenie nazwy państwa polskiego Rzeczpospolita Polska. III Rzeczpospolita
I. Sfałszowane wybory do Sejmu Ustawodawczego

Prorok

Scenariusz lekcji do filmu „Prorok” w reż. Michała Kondrata

Załącznik numer 4

Wywiad radiowy Ryszarda Jaźwińskiego z reżyserem Michałem Kondratem.[1]

(…) mnie bardzo zainspirowało do zrobienia tego filmu to, co odkryłem, jeżeli chodzi o działalność polityczną prymasa, bo on jeszcze w czterdziestym ósmym roku mówił, że nie będzie uprawiał polityki i nie chciał tego robić, a jednak, sytuacja go do tego zmusiła i stanął na czele narodu polskiego jako taki nieformalny lider i uprawiał tą politykę, i co ciekawe, uprawiał ją w sposób mądry, przebiegły ale też uczciwy, to znaczy on nie rezygnował ze wszystkich swoich wartości, które wyznawał. Był człowiekiem honorowym, dotrzymywał słowa i mimo akcji „Prorok” wymierzonej przeciwko niemu (…) w sześćdziesiątym trzecim roku, kiedy już Gomułka (...) chciał skompromitować prymasa. Akcja Prorok polegała na tym że kilkudziesięciu najlepszych agentów bezpieczeństwa zostało wprowadzonych w otoczenia prymasa. Śledzono każdy jego krok, gest, list, ludzi, którzy wchodzili do niego z wizytą. Była kamera zainstalowana przed wejściem, która nagrywała wszystko. (…) Co ciekawe nie znaleziono na niego nic takiego, co mogło by skompromitować go w oczach narodu, a tym samym osłabić morale narodu”.

Fragment homilii arcybiskupa Wacława Depo wygłoszonej podczas mszy z okazji obchodów 104. rocznicy odzyskania niepodległości

(…) Niepodległość zawsze była i jest związana z katolickością, a ona od ponad 1056 lat, od chrztu narodu nikomu Polski nie zabiera, a obecność religii w postaci tysięcy kościołów, klasztorów, kaplic, przydrożnych krzyży i figur świadczy nie o opresji katolickiej tylko o powiązaniu wiary i życia, które Polskę zbudowały. [2]

[1] Program Trzeci Polskiego Radia, audycja „Trójkowo filmowo”. Emisja 11 listopada 2022.
[2] Źródło: e-wydanie tygodnika Niedziela. Ks. Mariusz Frukacz, „Abp Depo: katolickość nikomu Polski nie zabiera”. *www.niedziela.pl/artykul/86169/Abp-Depo-katolickosc-nikomu-Polski-nie*